

Grundloven har fastsat mellem Stat og Kirke, hvis han havde foreslaaet at dække det Underskud, der kunde forudses at ville blive i Folkekirkens Lønningsmidler og i Kirkernes Vedligeholdelsesmidler, ved et direkte Tilskud fra Statskassen. Det vilde have været meget mere i Grundlovens Aand.

Nu er det jo muligt, og jeg vil haabe, det vil blive Tilfældet, at disse to yderliggaaende Konsekvenser, den raadgivende Kirkeforsamling og Kirkens økonomiske Uafhængighed af Staten, som der altsaa findes Grundlag for i den her foreslaaede kirkelige Ordning, aldrig maa komme. Den højtærede Kirkeminister udtalte forleden Dag med Henblik paa den raadgivende Kirkeforsamling, at dens Indførelse hørte Fremtiden til; maaske kommer den, sagde den højtærede Minister, maaske kommer den aldrig. Men jeg kan ikke unnlade her ved denne Lejlighed at advare imod at være blind for, med hvilken indre Styrke det ene Led her vil udvikle sig af det andet. Hvis man anerkender Berettigelsen af, at Menighederne skal have Indflydelse paa Valget af deres Præster, er det f. Eks. ikke let at se, hvorfor de ikke ogsaa skulde have Indflydelse paa Valget af deres Biskopper. Der kan naturligvis være delte Meninger om, under hvilken Form denne Indflydelse skal udøves — om det foreliggende Lovforslag om Bispevalg just har fundet den rette Form, tør jeg ikke paastaa, jeg kunde meget godt tænke mig, at den højtærede Minister sammen med det Udvalg, der vil blive nedsat, kan finde en mere heldig Form —, men mod selve Sagen: Bispevalget, kan der vanskelig gives gode logiske Grunde, naar man først har knæsat Menighedernes Indflydelse ved Præstevalget. Det ene ligger i en fortsat Linie af det andet. Ligeledes vil det være vanskeligt, naar man først har fastslaaet, at Underskuddet i Kirkernes Vedligeholdelsesmidler og Folkekirkens Lønningsmidler kan dækkes ved en særlig Kirkeskat, at give gode Grunde for, at ikke ogsaa andre kirkelige Udgifter skal kunne afholdes ved en særlig Kirkeskat. Jeg ser da ogsaa, at Menighedsraadens selvstændige Ret til Udskrivning af Kirkeskat yderligere er fæstnet i de her foreliggende Lovforslag; f. Eks. er det kommunale Medlem i de selvvejende Kirkers Bestyrelse forsvundet, og Udskrivning af Ligningsbeløb under 500 Kr. skal ikke have Ministeriets Stadfæstelse, ja, man er endog gaaet dertil, at eventuelt Underskud paa Præstegaardsavlingen kan dækkes ved direkte Kirkeskat paa Folkekirkens Medlemmer. Jeg skal ikke indvende

noget herimod — ikke fordi jeg just billiger det, thi jeg tror, som sagt, ikke, det er i Overensstemmelse med Folkekirkens historiske Stilling i vort Folk og vort Land, ikke i Overensstemmelse med Grundlovens Tankegang om Statens Pligt til at støtte Kirken —, men fordi jeg forstaar, at naar det første Skridt er gjort, og man endelig er kommet ind paa Princippet med Udskrivning af selvstændig Kirkeskat, vil det i Virkeligheden være konsekvent at gaa videre. Ja, jeg mener endogsaa, det vilde være konsekvent at lade Menighedsraaden selv foretage Ligning og selv opkræve Skatten i Stedet for at betale Kommunalbestyrelserne for at lade Skatten opkræve. Dette synes mig nemlig at være noget kunstigt, og jeg tror ogsaa, Kommunalbestyrelserne efterhaanden i høj Grad vil trykke sig ved at skulle have med disse vidtgaende kirkelige Ligninger og denne omfattende Kirkeskats Opkrævning at gøre. Nu kan man naturligvis overfor det, jeg her har nævnt, ligesom ogsaa med Hensyn til de yderliggaaende Udviklingsled af Menighedsraadene, sige, at det kommer jo aldrig dertil — at der ganske vist er gjort en Begyndelse her, men vi kommer aldrig til Toppen, altsaa til, at Folkekirken gør sig økonomisk uafhængig af Staten. Det er muligt, men jeg vil dog føje til, at allerede den nuværende Kirkeskat med den Størrelse, den har, kan komme til at virke overmaade uheldigt indenfor de folkekirkelige Rammer. Den kan nemlig under visse kirkepolitiske Situationer komme til at virke som et økonomisk Magtmiddel derved, at kirkelige Retninger, som ikke kan opnaa den folkekirkelige Ordning, de ønsker, stiller i Udsigt at ville udmelde sig af Folkekirken. Dette kan blive en overmaade alvorlig Sag for dem, der bliver tilbage, idet de da bliver ene om at svare Skatten, hvis samlede Beløb ikke bliver mindre, fordi en større eller mindre Del af Folkekirkens Medlemmer udmelder sig af Folkekirken. Det er nemlig det farlige, thi hvis de, der udmelder sig af Folkekirken, tog Byrderne med sig, var Faren ikke saa stor. Men de efterlader Byrderne til de andre, og egentlig logisk, konsekvent kan man ikke opretholde den Ordning, for Byrderne kan blive saa store, at de, der bliver tilbage, overhovedet ikke kan bære dem. Den Fare er ikke helt udelukket i visse Kommuner allerede, og jeg kender Kommuner, der bestemt har protesteret mod at betale saa høj en Kirkeskat, som de i Kraft af den kirkelige Ordning, her er Tale om, synes at være forpligtede til. De har gjort det netop ud fra den Be-